

РЕШЕНИЕ

№ 83

гр. Пловдив, 07.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 2-РИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на тринадесети януари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Станислав П. Георгиев

Членове: Стоян Ат. Германов
Х. В. Симитчиев

при участието на секретаря Анна Д. Стоянова
като разгледа докладваното от Станислав П. Георгиев Въззивно търговско дело № 20225001000768 по описа за 2022 година

Производство по реда на чл. 258 - 273 от ГПК и чл. 378 от ГПК.

Постъпила е въззивна жалба вх. № 3580/19.10.2022 г. от Н. С. Б. ЕГН*****, М. К. Б. ЕГН ***** и В. М. Б. ЕГН ***** против решение № 59/30.09.2022 г., постановено по т. д. № 31/2021 г. по описа на ОС – С. в частта, с която са отхвърлени претенциите на Н. С. Б. ЕГН ***** и М. К. Б. ЕГН ***** за разликата над 100 000.00 лева до пълния предявен размер от 200 000.00 лева за всеки, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, причинени от смъртта на Е. М.в Б., техен син, настъпила при ПТП на 12.03.2020 г., по вина на водача на автомобил марка М., рег. №, със сключена застраховка Гражданска отговорност по застрахователна полица, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 29.05.2020 г. до окончателното изплащане, както и в частта, с която е отхвърлена изцяло претенцията на В. М. Б. ЕГН ***** за заплата на сумата от 80 000.00 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, причинени от смъртта на Е. М.в Б., неин брат, настъпила при ПТП на 12.03.2020 г., по вина на водача на автомобил марка М., рег. №, със сключена застраховка Гражданска отговорност по застрахователна полица, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 29.05.2020 г. до окончателното изплащане

Жалбоподателите молят съда да постанови решение, с което да отмени обжалваното в съответните части и да уважи исковите претенции, както са предявени. Претендират разноски.

Постъпила е въззивна жалба вх. № 3617/21.10.2022 г. от „З.Л.и.“ АД – С., ЕИК против решение № 59/30.09.2022 г., постановено по т. д. № 31/2021 г. по описа на ОС – С. в частта, с която дружеството е осъдено да заплати на Н. С. Б. ЕГН ***** и М. К. Б. ЕГН ***** сумата от по 100 000.00 лева на всеки, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, причинени от смъртта на Е. М.в Б., техен син, настъпила при ПТП на 12.03.2020 г., по вина на водача на автомобил марка М., рег. №, със сключена застраховка Гражданска отговорност по застрахователна полица, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 29.05.2020 г. до окончателното изплащане.

Жалбоподателят моли съда да постанови решение, с което да отмени обжалваното в съответните части и да намали размера на присъдените обезщетения до 25 000.00 лева за всеки. Претендира разноски.

Ответниците Н. С. Б. ЕГН ***** и М. К. Б. ЕГН ***** считат, че въззивната жалба е неоснователна. Претендират разноски.

Х. Г. Ч. ЕГН, в качеството на трето лице – помагач на „З.Л.и.“ АД – С., ЕИК счита, че жалбата на Н. С. Б. ЕГН, М. К. Б. ЕГН и В. М. Б. ЕГН е неоснователна.

След преценка на събраните по делото доказателства, съдът намира за установено следното:

Обективно съединени иски с правна квалификация чл. 432 във връзка с чл. 493 от КЗ и чл. 86 от ЗЗД.

Предявени от Н. С. Б. ЕГН, М. К. Б. ЕГН и В. М. Б. ЕГН, тримата от гр. М., ул. „Х. Б.“ № 50 застрахователно дружество „Л.и.“ АД, ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. С.ш. № 67а.

Ищец Н. С. Б. ЕГН***** моли съда да постанови решение, с което да осъди ответника да заплати сумата от 200 000.00 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания, причинени от смъртта на Е. М.в Б., неин син, настъпила при ПТП на 12.03.2020 г., по вина на водача на автомобил марка М., рег. №, със сключена застраховка Гражданска отговорност по застрахователна полица, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 29.05.2020 г. до окончателното изплащане. Претендира разноски.

Ищец М. К. Б. ЕГН ***** моли съда да постанови решение, с което да осъди ответника да заплати сумата от 200 000.00 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания, причинени от смъртта на Е. М.в Б., негов син, настъпила при ПТП на 12.03.2020 г., по вина на водача на автомобил марка М., рег. №, със сключена застраховка Гражданска отговорност по застрахователна полица, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 29.05.2020 г. до окончателното изплащане. Претендира разноски.

Ищец В. М. Б. ЕГН ***** моли съда да постанови решение, с което да осъди ответника да заплати сумата от 80 000.00 лева, представляваща обезщетение за

неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания, причинени от смъртта на Е. М.в Б., неин брат, настъпила при ПТП на 12.03.2020 г., по вина на водача на автомобил марка М., рег. №, със сключена застраховка Гражданска отговорност по застрахователна полица, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 29.05.2020 г. до окончателното изплащане. Претендира разноски.

Ответникът не признава исковете. Претендира разноски.

В исковата молба се твърди, че на 12.03.2020 г., около 19.20 часа, на главен път 11-86-59+400, в посока гр. П.-Ч., в района на с. Х., е възникнало ПТП между лек автомобил марка „М.“, рег. №, управляван от Х. Ч. и лек автомобил марка „А.“ .., рег. №, управляван от Е. Б., вследствие на което последният получил множество изключително тежки травми в областта на гърдите, торса, главата и крайниците. След инцидента пострадалият Б. бил транспортиран в УМБАЛ „С.Г.“ П., в състояние на травматичен шок и безсъзнание. На 07.04.2020 г., въпреки предприетите животоспасяващи мероприятия, пострадалият Б. не успял да преодолее последствията на претърпените тежки наранявания, причинени при описаното ПТП и починал.

Тези обстоятелства се доказват от събраните доказателства: експертизи и свидетелски показания.

Посочено е, че Н. и М. са родители на загиналия, а В. е негова сестра. Тези обстоятелства се установяват от удостоверение за наследници № 96 00-1014/1/10.04.2020 г. (л. 36 от делото на ОС) и от удостоверение за родствени връзки № 96 00-109/1/24.04.2020 г. (л. 37 от делото на ОС).

Според заключението на техническата експертиза (стр. 269 – 289 от делото на ОС) и на комплексната експертиза (л. 459 – 483 от делото на ОС, които не са оспорени от страните, се касае за многоетапно ПТП.

Водачът на лек автомобил марка „А.“ .., рег. № Б. е загубил управление, напуснал е пътното платно и се е ударил с висока скорост (185 км/ч.) в крайпътно дърво.

Водачът на лек автомобил марка „М.“, рег. № Ч. е загубил управление, напуснал е пътното платно по траектория, която доста се доближава до траекторията на другия автомобил и се е ударил с висока скорост (179.75 км/ч.) в долната предна част (пода) на лек автомобил марка „А.“ .. и е заклешил последния към дървото.

До момента на удара между двата автомобила не е имало съприкосновение.

Според заключението на медицинската експертиза (л. 291 – 320 от делото на ОС), от ПТП на Б. са причинени травматични увреждания, както следва: травматичен пневмоторакс вдясно, тежка гръдна травма, контузия на гръден кош, множествени фрактури на ребра 5-то, 6-то, 7-мо, 8-мо вляво, фрактура на скапулата, сублуксация на стерноклавикуларната става, контузия на бял дроб, множествена травма, травматичен шок, контузия на глава и мозък, травматична субарахноидна хеморагия, травматичен субдурален хематом вдясно, интравентрикуларна хеморагия в ляв латерален вентрикул, мозъчен оток,

кома, фрактура на илиачна кост вдясно, двустранна пневмония (ИР), остър респираторен дисстрес синдром (ARDS), сепсис, резистентен септичен шок, многоорганна недостатъчност (церебрална, дихателна и циркулаторна). А цялостната травматична ситуация е довела до неговата смърт, около 20 дни по-късно. Причинените травми са в пряка причинна връзка с ПТП.

Тези факти се потвърждават и от заключението на комплексната експертиза в медицинската част (л. 459 – 483 от делото на ОС).

Според заключението на комплексната експертиза в техническата част, на 12.03.2020 г., около 19.15 ч., на път 11-86 км. 59+400, времето било ясно, пътната настилка била суха, без дупки и неравности, а видимостта била добра при нощни условия. За лек автомобил А. .. преди удара, скоростта била около 190.62 км/ч., а към момента на удара около 185 км/ч., съответно за лек автомобил М. МЛ скоростта преди удара била около 185.40 км/ч., а по време на удара около 179.75 км/ч. На фиг. 1 (л. 475 от делото на ОС) експертът показва снимка на скоростомера на автомобил А. .., след произшествието. В световната практика и краштестове било известно, че в повечето случаи след челен удар на МПС скоростомерът блокирал на скоростта, с която се движело МПС.

На фиг. 2 (л. 474 гръб от делото на ОС), вещото лице показва мястото на удара от лек автомобил М. МЛ350 в лек автомобил А. .. - ударът бил в долната част на автомобил А. .., в областта на двигателя.

Ударът и за двамата водачи бил предотвратим, при положение, че се били съобразили със забраняващата изпреварването пътна маркировка; с пътен знак А4 (последователни опасни завои, първият от които е наляво), както и ако се били движели със скорост от около 90 км/ч. и при съобразяване с всички обективни и субективни фактори на пътната обстановка.

Лек автомобил А. .. след челния удар в крайпътното дърво (орех), при скорост от около 180-190 км/ч., щял да навдигне задницата на автомобила на 45 градуса и след това автомобилът щял да си падне отново на гумите.

На фиг. 3 (л. 475 гръб от делото на ОС), експертът е изготвил мащабна скица на местопроизшествието, а на фиг. 4 на същата страница е показало положението, в което се намирал автомобил М., преди издърпването му на пътното платно. След удара между двата автомобила, автомобил М. бил на една страна (лявата) до лек автомобил А. .., който бил по таван, след скършване на дървото.

На фиг. 5 (л. 476 от делото на ОС), са показани следите по пясъка на автомобил А. .., или на крайна дясна пътна линия се вижда следа от протриване на гума. Същата следа продължавала извън пътното платно (по нивата), по посока предна дясна гума на автомобил А., а до нея от ляво имало следа от гумата на лек автомобил М., което показвало, че и двата автомобила се движели по една и съща траектория. Към момента на челния удар в крайпътното дърво водачът Б. бил с поставен предпазен колан. На фиг. 8 (л. 480 от делото на ОС) е показано мястото, на което се намирал пострадалият Б..

Според заключението, дистанцията между двата автомобила била малка и при положение, че водачът на автомобил М. бил забелязал предстоящия ляв завой, то той имал техническата възможност да спре или избегне удара в автомобил А. .., тъй като автомобил М. е по-съвременен и има системи за блокиране и предотвратяване от приплъзване, които системи го правят по-устойчив.

В заключението вещото лице отново описва механизма на произшествието и движението на двата автомобила преди възникването на удара, а на фиг. 6 (л. 477 гръб от делото на ОС) представя скица на движението на участниците преди и по време на ПТП. Добавя, че пътното платно било с дребнозърнеста асфалтова настилка и двете ленти били разделени с непрекъсната осева линия. Наклона на завоя бил 6 градуса и обратен наклон 1%. Лявата пътна лента била с широчина 3.10 м., а дясната – 3.40 м.

В случай, че водачът на лек автомобил А. .. бил ударил (закачил) отпред или встрани лек автомобил М., то от скоростта на движение, последният автомобил щял да промени траекторията си, и ПТП би възникнало на друго място. По втория автомобил нямало оставени следи, освен тези по тавана (боя от лек автомобил А. ..), след като той минал под него. При положение, че имало съприкосновение на двата автомобила, то траекториите им щели да бъдат различни от тези на произшествието и лек автомобил М. щял да напусне пътното платно, да се удари на друго място, но ударът нямало да е в областта на двигателя на автомобил А. ...

Според заключението на техническата експертиза (л. 269 – 289 от делото на ОС, механизмът на ПТП е следния: на 12.03.2020 г., около 19.15 ч., на път 11-86 км. 59+400, при ясно време, суха пътна настилка, по пътното платно без дупки и неравности, при добра видимост при нощни условия, от гр. П. към гр. С., пътували лек автомобил А. ..., рег. №, управляван от Е. Б. и лек автомобил М., рег. №, управляван от Х. Ч.. Преди табелата за с. Х. двата посочени автомобила настигнали лек автомобил, управляван от Т.М., движещ се със скорост от около 60 км/ч. Автомобилите изпреварили този на М. с висока скорост и на забранен за изпреварване участък. Първи се движел автомобил М., а на много близка дистанция след него бил автомобил А. АЗ.

Стигайки до КПП Х., двата автомобила намалили скоростта си до 40 км/ч., тъй като там имало монтирани камери. В края на правия участък, след разклона за село П., те отново увеличили скоростта си, тъй като там участъка бил прав и позволявал на автомобилите да развият по-висока скорост. Между автомобил А. .. и автомобил М. МЛ започнало редувано изпреварване (двата автомобила се гонели. След дългия прав участък, следвали лек десен и след него ляв завой. В този момент първи автомобил бил А. .. и на много близка дистанция след него се движел лек автомобил М.. В десния завой, поради липса на насрещно движение, автомобилите се движели по средата на осевата линия, която вече била непрекъсната. Притиснат, водачът на автомобил А. .., не забелязал предстоящия ляв завой, а водачът на автомобил М., движейки се на минимална дистанция, следял стоповете на автомобила А. ... Стигайки до участък на път 11-86 км. 59+400, скоростта, която били развили двата автомобила, била 150-180 км/ч., която скорост била прекалено

висока а преодоляване на завоя. Лек автомобил А. .. започнал странично приплъзване от което излязъл на банкета и се ударил челно в крайпътно дърво (орех). От удара автомобилът се повдигнал на 45 градуса и малко преди да падне отново на гумите си, бил ударен в областта на двигателя от лек автомобил М., който се движел по същата траектория, след автомобил А. ... От втория удар крайпътното дърво било изкъртено и автомобил А. .. се обърнал по таван, а автомобил М. МЛ350 се обърнал на лявата си страна (фиг. 6 на л. 282 и фиг. 7 на л. 283 от делото на ОС).

Скоростта на движение на лек автомобил А. .. преди удара била 190.62 км/ч, а към момента на удара била 185 км/ч., съответно скоростта на движение на автомобил М. МЛ преди удара била 18540 км/ч., а към момента на удара била 179.75 км/ч. Скоростта от около 180-190 км/ч. и навлизането в левия завой, довели до техническата невъзможност на автомобил А. .. да преодолее лявата крива, без да настъпи удар в крайпътното дърво.

Вещото лице посочва в заключението, че от изследвания механизъм ставало ясно, че разстоянието между двата автомобила било между 5-10 метра.

Според експерта, от техническа гледна точка причините, довели до настъпване на произшествието били няколко: много високата и несъобразена скорост от 180-190 км/ч. и от двамата водачи в посочения пътен участък; т. нар. от вещото лице „гонка“; заслепяването на водача на автомобил А. .. от водача на автомобил М. и следенето на стоповете на лекия автомобил А. .. от водача на лек автомобил М., както и пренебрегването на пътната обстановка от двамата водачи.

Деформациите за двата автомобила били, както следва: за лек автомобил А. ..., управляван от Б. в долната част (двигател), а за лек автомобил М. в предната дясна част (фиг. 6, л. 282 от делото на ОС). Върху този автомобил имало и следи по тавана, което показвало, че от удара е минал под лек автомобил А. .. и след това бил предизвикал неговото обръщане по таван. Автомобил М. се обърнал на лявата си страна и отскочил на пътното платно (фиг. 7, л. 283 от делото на ОС).

Настоящата инстанция не приема извода за заслепяване на Б. от Ч., тъй като няма безспорно установени факти (технически измервания, изчисления, свидетелски показания), които да водят безпротиворечиво на този извод.

Следва да бъде отбелязано, че, според заключението на комплексната експертиза (в медицинската част), фаталният изход е настъпил най-вече поради състоянието на кома, което е причинено от черепно мозъчната травма на пострадалия. А тя най-вероятно е в резултат от удара, причинен от автомобила, управляван от Ч..

Според показанията на свидетел Т.М. (л. 406 от делото на ОС), около 19 ч., заедно със сина си, се прибирали от П., движели се с около 60 км/ч. Малко преди с. Х., на дълга права, при разрешено изпреварване, бил изпреварен от бял джип М., а непосредствено след него се движел и автомобил А.. Последният автомобил довършил маневрата изпреварване вече в завоя. На правия участък на с. Х. свидетелят вече не виждал автомобилите, не можел да каже с каква скорост точна се движели те, но доста бързо го

били задминали. Възприел двата автомобила, че се гонели, тъй като първоначално го изпреварил автомобил М., след което и автомобил А., но вече в забранения за изпреварване участък. Излизайки от с. Х., в посока гр. Ч., на ляв завой, видял въпросния джип, обърнат на лявата си страна. Спрели със сина му да помогнат, а в същата вечер свидетелят бил и на разположение като дежурен за ПТП, останал на мястото и докладвал за произшествието. Първоначално не забелязали, че автомобил А. е под джипа. Видели, че водачът се движел, в това време спрели и други автомобили и с останалите помогнали на водача на джипа да излезе от автомобила. След това забелязал, че автомобил А. е затиснат под джипа, т. е. предницата на джипа била под автомобил А., който бил обърнат по таван и предницата на джипа била забита в А.то, около средата, в зоната около предните седалки. Преценили, че от така разположените автомобили не могли да издърпат водача и докладвал на дежурния, че трябва да разместят автомобилите. Направили с телефоните си снимки, за да съхранят произшествието към онзи момент. В момента, в който погледнал водача на А.то, последният не бил адекватен, чували се само хрипове и стонове. Изчакали екип на пожарната, тъй като се налагало да се разреже автомобила, за да извадят водача от автомобил А..

Свидетелят М. бил назначен като дежурен при възникване на ПТП, на повикване, тъй като районът му бил с. Х.. В случаите, когато имало над средна телесна повреда, идвала дежурна група, която поемала огледа. Със сина му направили доста снимки от първоначалното положение на автомобилите, които впоследствие били предоставени на разследването.

Според свидетеля, имало следи, които започвали доста в началото на завоя, че автомобила бил напуснал платното за движение, и според него излизането станало постепенно, като най-вероятно вторият водач не бил забелязал, че напускат платното, при положение, че били много близо. Дървото, в което бил удара, било израснало в канавката, а от края на пътното платно до канавката били 70-80 см., така че автомобил А., излизайки от пътя при тази скорост, се ударил директно в дървото, затова и било изкъртено.

Краката на водача били изцяло затиснати между таблото и пода, а подът на колата бил хлътнал навътре и към тавана. Главата на водача била свободна, а предпазния колан го „изкъртили“, за да го изкарат от автомобила.

Показанията на свидетел А. М. (л. 499 от делото на ОС), син на свидетел Т.М., са в същата посока. Те се движели с около 60 км/ч., а двата автомобила се движели много по-бързо от тях, тъй като бързо ги застигнали и ги изпреварили. Не може да прецени дали било „гонка“ и да посочи на какво било разстоянието между тях, както и да посочи дали били с включени къси или дълги светлини. Намерили двата автомобила след пътното платно, на ляв завой, като джипът все още бил на пътя, но не изцяло на пътното платно, автомобил А. бил по таван, а джипа на лявата си страна, като предницата на джипа била върху долната част, пода на А.то.

С оглед гореописаното е неоснователно възражението на ответника, че Ч. няма вина за настъпилото ПТП.

Ч. има вина за настъпилото ПТП, защото брутално е нарушил множество законови правила за движение: умишлено е участвал в серийно изпреварване, включително и на участъци от пътя, на които това е забранено. карал е в непосредствена близост до другия автомобил (дистанция около 5–10 м.), управлявал е лек автомобил със скорост, която е не само висока и несъобразена, но житейски неприемлива и опасна както за него, така и за другите участници в движението.

Към момента на процесното ПТП за лек автомобил М., рег. № е имало валидно сключена с ответното застрахователно дружество застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“, обективизирана в застрахователна полица № (л. 45 от делото на ОС), с период на действие 26.06.2019 г. – 25.06.2020 г.

Не е спорно, че ишците са предявили претенциите си за изплащане на обезщетение пред застрахователя (л. 39 – 40 от делото на ОС) и такова не е изплащано (л. 43, 44 от делото на ОС).

В исковата молба се твърди, че като резултат от смъртта на Е. М.в Б., причинена от процесното ПТП, на първите двама ишци са причинени значителни неимуществени вреди. Те са съкрушени от загубата на своя син, който е бил на 26 години.

Както вече беше посочено Н. и М. са родители на загиналото лице. Извън нормалното разбиране за човешките отношения е родители да погребат дете. Няма житейска или правна сила, която да възмежди родители за смъртта на дете, независимо от неговата възраст. Тази загуба е за цял живот и е свързана с постоянни негативни изживявания, с които може и да се свикне, но не могат да бъдат преодоленни.

Видно от показанията на свидетелите и от заключението на психологическата експертиза (л. 324 – 330 от делото на ОС), Н. и М. са били силно разстроени от смъртта на техния син.

Съгласно т. III.2. от Постановление № 4 от 25.05.1961 г. на Пленума на ВС, кръгът на лицата, което имат право на неимуществени вреди се определя от съда по справедливост и обхваща най-близките роднини, като низходящите, възходящите и съпруга.

В мотивите на Постановление № 5 от 24.11.1969 г. на Пленума на ВС е изяснено, че право на неимуществени вреди имат и лица извън посочените в т. III.2. от Постановление № 4 от 25.05.1961 г. на Пленума на ВС, когато между тях и загиналото лице са били създадени отношения, сходни с тези, посочени в цитираната точка: низходящите, възходящите и съпруга.

Съгласно т. 1 от ТР № 1/2016 г. от 21.06.2018 г., постановено по т. д. № 1/2016 г. на ОСГТНК на ВКС, материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в Постановление № 4/25.05.1961 г. и Постановление № 5/24.11.1969 г. на Пленума на ВС, и по изключение всяко друго лице, което е създавало трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. Обезщетение се присъжда при доказани особено близка

връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди.

В мотивите на тълкувателното решение е посочено, че особена близка привързаност може да съществува между починалия и негови братя и сестри, баби/дядовци и внуци, предвид на това, че в традиционните за българското общество семейни отношения братята и сестрите, съответно бабите/дядовците и внуците, са част от най-близкия родствен и семеен кръг, като връзките по между им се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост. Формалната връзка на родство обаче не е достатъчно, за да обоснове основание да се направи изключение и да се присъди обезщетение, а е необходимо да бъде установено, че поради конкретни житейски обстоятелства привързаността между починалия и лицата от разглеждания родствен кръг /братя и сестри, баби/дядовци и внуци е станала толкова силна, че смъртта на единия от родствениците е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка.

Ищци Н. и М. попадат сред лицата, имащи право на обезщетение.

Налага се общият извод, че по отношение на тях, е осъществено пълно и главно доказване на елементите от фактическия състав на чл. 45 от ЗЗД във връзка с чл. 432, ал. 1 от КЗ и чл. 380 от КЗ.

Налице е противоправно поведение от страна на Ч., вреди, причинна връзка и вина, както презумптивна, така и конкретно доказана. Не се спори относно наличието на застрахователно правоотношение. При това положение следва да бъде ангажирана отговорността на ответника за причинените неимуществени вреди на ищци Н. и М..

Ищец В. е сестра на пострадалия.

Както вече беше посочено, особена близка привързаност може да съществува между починалия и негови братя и сестри, баби/дядовци и внуци, предвид на това, че в традиционните за българското общество семейни отношения братята и сестрите, съответно бабите/дядовците и внуците, са част от най-близкия родствен и семеен кръг, като връзките по между им се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост.

Формалната връзка на родство обаче не е достатъчно, за да обоснове основание да се направи изключение и да се присъди обезщетение, а е необходимо да бъде установено, че поради конкретни житейски обстоятелства привързаността между починалия и лицата от разглеждания родствен кръг /братя и сестри, баби/дядовци и внуци е станала толкова силна, че смъртта на единия от родствениците е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка.

Видно от заключението на психологическата експертиза (л. 324 – 330 от делото на ОС), В., непосредствено след произшествието и до смъртта на брат си, била подложена на интензивни стресови преживявания, които борела с психични защити като подтискане, изтласкване и компенсация. Вследствие смъртта на брат си, животът ѝ бил повлиян от

негативни емоционални преживявания. При нея чувствата на скръб и загуба стоели като „маскирана скръб“, която можела да бъде наблюдавана като инвестиция в изключителна трудова заетост и скърбене извън погледите на хората.

Към момента на извършване на експертизата, вещото лице не намирало медицински данни за промяна в психичния статус на В., описани като психична болест. При нея трудовата активност не била прекъсвана, макар и с цел справяне със загубата. Преживяването на скръб било хиперкомпенсирано с трудова активност, като едновременно с това били изчезнали поведения, свързани с доставянето на радост от предишни социални взаимности.

Според експерта, В. Б. е направила значителни опити да компенсира тежестта от загубата на брат си, до подредено активно ежедневие със ситуативни моменти на траурна реакция. Това било постигнато благодарение на награждащото присъствие на дете, семейство и характеровите ѝ особености, което очертавало добра прогноза за психологичното ѝ функциониране.

Според показанията на свидетел Б. Б. (л. 405 от делото на ОС), който е трети братовчед на пострадалия Е. Б., сестрата В. изживяла много тежко случилото се, били много близки, разликата в годините им била три-четири, израснали заедно, след което Е. заминал в П. и там останал.

Видно от показанията на свидетел Ч. (л. 406 от делото на ОС), във фактическо съжителство с В., тя имала много силна връзка с брат си, по много пъти се обаждали на ден. Е. и се обаждал за всичко да се консултира, дори при покупката на обувки. След смъртта на брат си В. плакала много, затворила се в себе си, приемала лекарства за преодоляване на стреса, но все още не можела да го приеме. Свидетелят познавал Е. Б. и В. Б. от деца, учили в едно училище. Разликата във възрастта на В. и Е. била 4-5 години, а отношенията им били много близки, тъй като майка им и баща им ходели на гурбет и те двамата живеели при старата баба, а В., като по-голяма се грижела за брат си.

От тези показания може да се бъде направен извод за съществуващи близки отношения между В. и починалия, основани на взаимна обич и привързаност, но не може да се твърди, че тя е изключителна и по-силна от обичайната между братя и сестри. С оглед традициите в обществото, връзката между братя и сестри е нормално да бъде изградена на основата на обич и привързаност. Това е така, защото до навършване на пълнолетие обикновено децата са част от едно семейство, домакинство. Обичайно е тази връзка да продължи и след това, когато същите започват свой самостоятелен живот и създават свои семейства, както е в случая. Братът и сестрата не са живеели в едно домакинство към момента на ПТП, няма твърдения или доказателства за особени грижи един към друг на тези пълнолетни лица.

Налага се изводът, че смъртта на Е. е причинила на В. морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка.

Ето защо искът на В. следва да бъде отхвърлен изцяло.

Спорен е размерът на обезщетението за причинените неимуществени вреди на ишците - родители.

В исковата молба се твърди, че, от момента на произшествието до смъртта на сина им, ишците Н. и М. са били неотлъчно до него. Станали непосредствени свидетели на болките и страданията на сина си. По време на болничното лечение, виждайки състоянието му, съпреживявали болките и страданията му. За родителите нямало по-страшно от това да виждат страданията и болките на детето си, и да бъдат безпомощни да му помогнат. През всичкото това време те били в един непрекъснат стрес и ужас, че не могли да му спестят болките и страданията, и че синът им може да си замине от този свят. Това било така, тъй като между починалия и родителите му отношенията били много близки и топли, основани на привързаност и взаимна обич. Живеели заедно, споделяли са и радости и несгоди. Ишците се радвали и съпреживявали израстването на сина си, надявали са се той да създаде семейство и да се радват на внуци, но съдбата им отредила да понесат най-тежката загуба - смъртта на обичния им син. Въпреки, че от смъртта на Е. е изминала повече от една година, мъката и болката от загубата на любимия им син не стихвала. Напротив, с времето тя се задълбочавала. И при двамата се наблюдавало прогресивно влошаване на физическо и психическо състояние, изразено в постоянни депресивни състояния, съпътствани от тъга и отчаяние. По изключително болезнен начин ишците Н. и М. осъзнавали, че загубата на сина им била невъзвратима и занапред щели да живеят единствено със спомена от него.

Според заключението на психологическата експертиза (л. 324 – 330 от делото на ОС), ишците Н. и М. изпитали остра стресова реакция при съобщаване за инцидента със сина им, която придобила характер на удължена стресова реакция. При тях се наблюдава атипично скърбене, изразено като хронична реакция на скръб, която се изразявала в продължителна реакция на скърбене и недостигаща до успокоение. Това било ясно от описаните дейности в ежедневието на Н., свързани с посещението на гроба и до този момент, отдръпване от социална комуникация за споделяне на радост, говорене твърде често за загубата, въпреки опитите трудовата заетост да измести скръбта. При М. също било показателно стесняването на социалните контакти, говоренето с близки за загубата, осъществяване на комуникационни връзки с приятели на Е., за да се „хиперкомпенсира“ загубата; избягване на места и хора, напомнящи критичните събития.

Според заключението, смъртта на сина им е променила необратимо живота на ишците. При родителите претърпял нежелано преструктуриране, което включвало ежедневието с необратима загуба на обичния им син; загуба на положителни чувства, радости, съпреживяване; загуба на планове за бъдеще, включващи починалият им син; загуба на мисли за разширяване на ролите, свързани с това да имат внуци. За сметка на това, ежедневието им било изпълнено със скръбни ритуали, правещи опит да заместят празнотата и липсата на присъствието на сина си.

Към момента на извършване на експертизата, вещото лице не намирало медицински данни за промяна в психичния статус на изследваните лица, описани като

психична болест, но всеки от тях имал различни начини за справяне с емоционалната болка от загубата, през психичните защитни механизми.

При Н. се наблюдавали все още интензивни реакции на дълбока скръб, през социално отдръпване от комуникация за споделяне на радости; скръбни ритуали поддържани ежедневно с посещение на гроба; плачене при всяка асоциативна връзка с починалия син. Налице били и моменти на откъсване на преживяното, когато била заета с дейности и разговори с внука си. Трудовата активност била прекъсната за период от два месеца и възстановена, макар и с цел справяне със загубата.

При М. били наблюдавани чести ситуативни реакции на дълбока скръб, през социално отдръпване от комуникация за споделяне на радости; плач при асоциативна връзка с починалия син.

Трудовата активност била прекъсната четири месеца след смъртта на сина му, на място, което въздействало като вторична психотравмена реакция. Към момента на изследването ищещът не работел, като причината била характера на работата и съпреживяване на загубата с близки лица.

Тъй като загубата на дете била смятана за противоестествен факт, за обръщане в противоположна посока на нормалния биологичен цикъл и поради това за неприемлива от рационална и емоционална гледна точка, то според психологията, пълно възстановяване при родителите, се постига трудно. Наличието в семейството на още едно дете и внуци, било подпомагащо за процеса на скърбене, но не гарантирало, нито предопределяло посоката на възстановяване на психиката на пострадалите. Справянето с фактори като този, зависело от подкрепящата среда и личностовите стратегии за справяне със загубите. Факти от живота на Н. и М., които сочели за относително подредено ежедневие, били грижата за дома и ежедневните дейности, поддържаната трудова активност, споделеното внимание и преживявания с близкия кръг хора и преживяна радост с внука им. Всичко това, според вещото лице, би могло да се приеме като благоприятна прогноза за относително справяне със загубата.

В съдебно заседание експертът пояснява, че описаната в експертизата преживяна остра стресова реакция, включваща вцепенение, шок, емоционални блокажи, плач, безсъние, телесни отговори, стомашни болки, била прераснала в удължена стресова реакция, поради настъпилите впоследствие усложнения в състоянието на пострадалите, т.е. удължената стресова реакция била свързана и с това, че смъртта не била настъпила непосредствено в момента на произшествието. Допълнителни фактори, които оказали влияние били средата в болницата, невъзможността близките да видят пострадалия, да окажат подкрепа, съпреживяване, състрадание и помощ. Пет дни след произшествието започнало ежедневно съобщаване за влошаване състоянието на пострадалия, което представлявало ежедневни и повтарящи се психотравми и реакции, които правели по-мощен емоционален отговор на стреса, до ежедневно отчаяние.

Вещото лице посочва, че по време на проведеното психологично интервю с Н.,

последната споделила, че приемала допълнителни медикаменти за усложняващата се траурна реакция, която подобавала на депресивна реакция с всички нейни симптоми.

В заключение експертът посочва, че за Н. определя инцидента като най-тежкото преживяване, най-тежката загуба и емоционални реакции, свързана със загубата на сина й. При М. тежестта не била по-малка, но била с различна изразност, поведенчески и емоционално.

Видно от показанията на свидетел Б. Б., на 12.03.2020 г., след 20 ч., му се обадил С. и съобщил за станало тежко ПТП и за момче с неговата фамилия, което тръгвало с линейка за болницата. Свидетелят се обадил на неговият шурей и веднага заминали за град П.. Заварили там бащата на момчето, лежал на земята, плачел и викал „момчето ми, момчето ми“. Започнали да събират кръводарители. Свидетелят не можел да отговори, дали Н. е била там, но след няколко дни я видял и била коренно преобразена, била в изключително тежко състояние. Е. бил много добро момче, лечението му продължило повече от месец и почти през ден били в болницата, но не могли да го видят. Майката и бащата на Е. били денонощно пред болницата, били полуживи, нито ядели, нито пиели, само стоели в коридора и в колата пред болницата. Майката станала 40 килограма. Последната и в момента не работела, сутрин, вечер, в студ, сняг и дъжд, постоянно била на гробищата. Ищците не се виждали вече с близките си, а и да се видели, темата била само за момчето.

Видно от показанията на свидетел Ч., тъкмо се бил прибрал от работа, вечерта към 20-20.30 ч. на 12.03.2020 г., когато му позвънили за катастрофата. Със Б. Б. заминали за П., а на съпругата си казал по някакъв начин да съобщи на майка си и баща си. Когато пристигнали в болницата в П., М. вече бил там, бил в шок. Лекарите съобщили, че шансовете били критични и М. припаднал.

При определяне размера на обезщетението за понесените от ищците неимуществени вреди съдът, въз основа на събраните по делото доказателства и на основание чл. 52 от ЗЗД, взе предвид, че в случая се касае за най-тежката неимуществена вреда – безвъзвратна загуба на любим човек.

Безспорно смъртта на Е. Б. е причинила мъки и страдания на ищци Н. и М.. Изключително тежко ако въобще е възможно за един родител да преживее своето дете и да стане свидетел на неговата смърт. При определяне на размера на обезщетението съдът съобрази обективни и доказани по делото факти: възрастта на починалия (26 години), в която човек е изключително активен и трудоспособен, възрастта на ищците, близките им отношения с починалия, невъзвратимостта на загубата. Неимуществените вреди от загубата на дете са неизмерими с пари – какъвто и размер на обезщетение да бъде определен, той няма да компенсира вредата. Размерът на обезщетението не е стойността на човешкия живот, нито оценява загубата на ищците. За целите на реализиране на отговорността обаче следва да бъде определен размер на задължението, съобразен с критерия за справедливост. Този критерий включва освен обективно установените по делото факти и обществената мяра за справедливост, произтичаща от конкретните икономически условия.

Ето защо и при приложението на чл. 162 от ГПК и чл. 52 от ЗЗД, въззивният съд намира, че сумата от по 200 000.00 лева е най-справедлив общ паричен еквивалент на интензитета на причинените неимуществени вреди за всеки от двамата ищци.

Ответникът прави възражение за съпричиняване на вредоносния резултат, изразяващо се в това, че пострадалият е управлявал автомобила с превишена и несъобразена с пътните условия скорост.

В разпоредбата на чл. 51, ал. 2 ЗЗД е предвидена възможност за намаляване на обезщетението за вреди от деликт, но намаляването на обезщетението е обусловено от наличие на причинна връзка между поведението на пострадалия и произлезлите вреди. За да е налице съпричиняване по смисъла на закона, пострадалият трябва обективно да е допринесъл за вредоносния резултат, създавайки условия или улеснявайки с поведението си неговото настъпване, независимо дали е действал виновно. Приложението на посоченото правило е обусловено от наличието на причинна връзка между поведението на пострадалия, с което обективно е създал предпоставки или възможности за настъпване на увреждането, т.е. в хипотеза, когато е налице причинна връзка между действията или бездействията на пострадалия и вредоносния резултат.

Комплексният анализ на всички вече обсъдени доказателства води до непротиворечив извод за наличие на съпричиняване, което настоящата инстанция определя в размер на 50 %.

Приемането на такъв процент се дължи най-вече на обстоятелството, че загиналият е карал в нарушение на директни забрани на ЗДВП: умишлено е участвал в серийно изпреварване, включително и на участъци от пътя, на които това е забранено, управлявал е лек автомобил със скорост, която е не само висока и несъобразена, но житейски неприемлива и опасна както за него, така и за другите участници в движението.

Ако беше спазил изискването за скорост в този участък, беше се съобразил с конкретната пътна обстановка и не беше участвал в каскадно изпреварване с другия участник в ПТП, същият би могъл изобщо да избегне настъпването на ПТП, както и вредоносен резултат с такъв интензитет.

Ето защо приетите за доказани суми на отделните обезщетения следва да бъдат намалени с 50 % или със 100 000.00 лева и така обезщетението за неимуществени вреди следва да бъде в размер от по 100 000.00 лева за всеки от ищите Н. С. Б. ЕГН ***** и М. К. Б. ЕГН *****.

До тези правни изводи е достигнал първоинстанционният съд, поради което обжалваното решение, следва да бъде потвърдено.

С оглед горното и на основание чл. 78 от ГПК, следва:

да бъде осъдена Н. С. Б. ЕГН ***** да заплати на застрахователно дружество „Л.и.“ АД, ЕИК сумата от 1 165.50 лева, представляваща разноски за въззивното производство;

да бъде осъден М. К. Б. ЕГН ***** да заплати на застрахователно дружество „Л.и.“ АД, ЕИК сумата от 1 165.50 лева, представляваща разноски за въззивното производство;

да бъде осъдено застрахователно дружество „Л.и.“ АД, ЕИК да заплати на адвокат В. Р. Р. ЕГН, БУЛСТАТ от гр. С., бул. „Б.“ № 7, в качеството на пълномощник на Н. С. Б. ЕГН, сумата от 3 530.00 лева, представляваща адвокатско възнаграждение за въззивното производство, определено по реда на чл. 38 от Закона за адвокатурата;

да бъде осъдено застрахователно дружество „Л.и.“ АД, ЕИК да заплати на адвокат В. Р. Р. ЕГН, БУЛСТАТ от гр. С., бул. „Б.“ № 7, в качеството на пълномощник на М. К. Б. ЕГН, сумата от 3 530.00 лева, представляваща адвокатско възнаграждение за въззивното производство, определено по реда на чл. 38 от Закона за адвокатурата;

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 59/30.09.2022 г., постановено по т. д. № 31/2021 г. по описа на ОС – С..

ОСЪЖДА Н. С. Б. ЕГН ***** от гр. М., ул. „Х. Б.“ № 50 да заплати на застрахователно дружество „Л.и.“ АД, ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. С.ш. № 67а сумата от 1 165.50 (хиляда сто шестдесет и пет лева и 50 стотинки), представляваща разноски за въззивното производство.

ОСЪЖДА М. К. Б. ЕГН ***** от гр. М., ул. „Х. Б.“ № 50 да заплати на застрахователно дружество „Л.и.“ АД, ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. С.ш. № 67а сумата от 1 165.50 (хиляда сто шестдесет и пет лева и 50 стотинки), представляваща разноски за въззивното производство.

ОСЪЖДА застрахователно дружество „Л.и.“ АД, ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. С.ш. № 67а да заплати на адвокат В. Р. Р. ЕГН, БУЛСТАТ от гр. С., бул. „Б.“ № 7, в качеството на пълномощник на Н. С. Б. ЕГН, сумата от 3 530.00 (три хиляди петстотин и тридесет) лева, представляваща адвокатско възнаграждение за въззивното производство, определено по реда на чл. 38 от Закона за адвокатурата.

ОСЪЖДА застрахователно дружество „Л.и.“ АД, ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. С.ш. № 67а да заплати на адвокат В. Р. Р. ЕГН, БУЛСТАТ от гр. С., бул. „Б.“ № 7, в качеството на пълномощник на М. К. Б. ЕГН, сумата от 3 530.00 (три хиляди петстотин и тридесет) лева, представляваща адвокатско възнаграждение за въззивното производство, определено по реда на чл. 38 от Закона за адвокатурата.

Решението е постановено при участието на Х. Г. Ч. ЕГН *****, в качеството на трето лице – помагач на „З.Л.и.“ АД – С., ЕИК

Преписи от решението да бъдат връчени на страните.

Решението подлежи на касационно обжалване в частта относно обезщетението за неимуществени вреди, в едномесечен срок от съобщаването, при наличие на предпоставките по чл. 280 от ГПК, пред Върховния касационен съд.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____